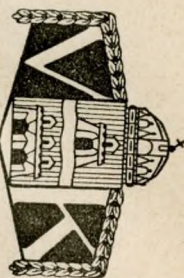

Reggeli levél

Pesti kávéház

AREGCEL

XX. cs. 23. sz.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Helyszám

Székesfővárosi házi nyomda 1926 — 8891

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Farkas János

Cím:

Pesti kávéház

Forrás:

Röpel

1947. jan. 27

Tárgy

640. 24

Hely

1947.

A pesti kávéház nem a franciák jellemű Cafe Restaurant-ja, nem a keleti országok pipára és mély hallgatásra berendezett „Kafedzsi“-je, a pesti kávéház otthona, kaszinója, üzlethelyisége, melegedőhelye volt a pesti embernek. Ki is termelt magából két figurát: a „törzsvendég“-et és a „kávéházi konrádot“.

Az egyik törzsvendég alakját Vilmos, a Balaton-kávéház öreg pincére így jellemezte, megszólítván az egyiket:

— Tisztelt Nagyságos úr, maga olyan mint a favorit. Mindig bejön és sohase fizet.

A kávéházi konrád nevet a század eleji háború osztrák fővezére, Hötendorfi Konrád után nevezték el. Mindig ezzel kezdte előadását:

— Hallotta már?

Azután titokzatos, fontoskodó rémhírek és stratégiai előadások következtek...

*

A pesti kávéháznak nagy múltja van. A nótába is belekerült. „Ezüsttükörös kávéházban...“ énekeltek valamikor szerte az országban. Van egy kávéház, amelynek legendás története van a történelem-tanulmányokban. Ez a „Pillvax“, ahol összegyűltenek száz év előtt Petőfi, Jókai, Vasvári, Bajza, Vachot, Sükei, Nyáry Pál, hogy megteremtsék a szabad Magyarországot. A Petőfi múzeum ma is őrzi a vaslábú, kerek márványasztalt, amelyre Petőfi kéziratát lefektette és 1848 március 14-én este felolvasta — „Talpra magyar!“.

A Pillvax után még egy „történelmi“ kávéházat kell említenünk. Ez a Japán-kávéház, amely beponult a magyar művészettörténelembe. Szinyei Merse Pál, Lechner Ödön, Fényes Adolf, Rippl-Rónai József, Pólya Tibor, Ferenczy Károly, Hatvany Ferenc és még vagy két tucat nagy művész volt tagja a híres sarokasztalnak, amelyiknek egyik kedves alapító tagja bronzbaöntve kivonult a kávéház melletti térre és ott ül időtlen időnkig. A Jókai-téren állították fel Lechner Ödön szobrát.

Az Abbáziában két márványasztal beszél a múltról. Az egyik emléktáblára Vázsonyi Vilmos neve van arany betűkkel írva. A másik tábla: Eötvös Károlyé. A nagy tükör alatt a kávéház végén anek-

Faragott márványoszlopok, csillogó bronzkeretű tükörök, híres magyar művészek freskói díszítik a helyiséget. Az 1894-ik évben nyitott meg: országos szenzáció volt. A „mélyviz“-ben, az alsó traktusban billárdozott Mascagni, a Párisi bécsi bemutatója után. Az egykori „újdondász“ följegyezte, hogy nagy „gigerli“ volt, az egyik lábán piros „fuszekni“ volt, a másikon kék. Ide járt Bródy Sándor, Molnár Ferenc, Heltai Jenő, Krúdy Gyula, Garami Ernő, Szép Ernő, Révész Béla, Karinthy és Kosztolányi, Kemény Simon, Nádas Sándor. Gárdonyi ide is elhozta hosszúszerű cseréppipáját. Nagy úr volt a fizető-pincér, aki pompásan beleilleszkedett az irok, művészek bohém világába. Egyszer egy fiatal művész megkérte:

— Nagy úr, adjon egy órára tiz koronát.

Nagy úr azt kérdeste:

— Hol az óra?

A színészek asztalát itt „Kövesy-vár“-nak hívják. Most újabban a híres, régi Otthon Kör is itt ültött tanyát.

A Balaton-kávéház a politikusok és a humoristák, valamint a löverszenyzők és a kártyások (mágyelven: szugások) kávéháza volt. A humoristák a Borszem Jankó asztalánál, a „Ka-Gall“ asztalánál ültek, élőkön Ágai Adolffal, akit Doktor úr néven becéztek, Lipcsey Ádámmal, Bér Dezsővel, Molnár Jenővel. Itt ült sokszor hajnalig Ambrus Zoltán egydől, dolgozva, olvasgatva. Egyszer a mellette levő asztalánál politikusok csaptak éktelen lármát. Ambrus finoman megkérdezte:

— Bocsnát, uraim, nem zavarná önöket, ha olvasok?

A Sztanov-kávéházban billárdoztak, a Salczser-kávéházban sakkotak és már békében feketéztek. A Belvárosban, a Pillvax mellett, még a Hanglinak van nagy múltja, már csak azért is, mert első gazdája Hangl Ferenc volt, Deák Ferenc hűségese öreg pincére és barátja.

*

Vége van a pompás kávé és főlős kávék, a barnacsészekben főlszolgált csokoládék, a ropogós csadázrsemlyék és kisluk, a knikebájnok, a hástő gerőzők korának. (A gerőző ital ma ma kevesen emlékeznek,